

OCENA

Rozprawy doktorskiej Pana Sebastiana Makuch

pt. „Cukrowa pochodna cynkowej ftalocyjaniny jako innowacyjne narzędzie terapii fotodynamicznej łuszczycy”

Łuszczycyca, to przewlekła choroba towarzysząca ludzkości od pradziejów, na którą nadal cierpi istotny odsetek populacji. Jest ona rezultatem nadmiernej proliferacji komórek skóry odpowiedzialnych za produkcję keratyny, keratynocytów.

Pomimo postępów w rozwoju terapii i istotnych postępów w łagodzeniu skutków rozwoju łuszczycy, pacjenci o najbardziej nasilonych symptomach choroby nadal potrzebują nowych leków. Jednym z podejść terapeutycznych do problemu łuszczycy jest próba zastosowania terapii fotodynamicznej (PDT); terapii, która polega na indukcji produkcji reaktywnych form tlenu pod wpływem światła oraz specjalnych fotouczulaczy.

Zespół kierowany przez Pana profesora Piotra Ziótkowskiego od lat z sukcesami prowadzi badania w zakresie zastosowań PDT w różnych chorobach.

Jedną z najbardziej obiecujących grup fotouczulaczy są ftalocjaniny. Ich zastosowanie jest jednak ograniczone z powodu niskiej specyficzności tkankowej oraz rozpuszczalności.

Tak więc celem pracy Pana magistra Sebastiana Makuch było sprawdzenie, czy można zwiększyć specyficzność działania obiecujących fotouczulaczy – pochodnych ftalocyjaniny – poprzez modyfikację biologii keratynocytów.

Doktorant przetestował eksperymentalnie hipotezę, że cytokiny prozapalne, takie jak niektóre interleukiny oraz TNF- α wpływają na poziom transportera glukozy GLUT1 w keratynocytach, a to z kolei zwiększa specyficzność wchłaniania glikokoniugatów

cynkowej ftalocyjaniny. Doktorant przetestował także terapie opartą o powyższy mechanizm na mysim modelu łuszczycy.

Wyniki związane z powyższymi badaniami zostały opublikowane w kilku pracach, a do przygotowania rozprawy doktorskiej zostały wykorzystane cztery publikacje, w tym dwie przeglądowe, o prawdopodobnie największym udziale intelektualnym i eksperymentalnym Doktoranta.

Wszystkie prace Doktoranta wchodzące w skład rozprawy doktorskiej zostały opublikowane w renomowanych czasopismach z zakresu farmakologii i biochemii, w związku z tym podlegały rygorystycznej ocenie zarówno merytorycznej, jak i technicznej, co znakomicie ułatwia pracę recenzenta.

Wyniki uzyskane w owych publikacjach zostały klarownie podsumowane w Omówieniu Rozprawy Doktorskiej w punktach 3.4 oraz 3.5.

Doktorant przedstawił także wnioski płynące z badań (rozdział 3.6), a wynika z nich, że hipoteza badawcza została zweryfikowana pozytywnie, tzn. że:

- cytokiny (IL-6, IL-17, IL-23, IL36) oraz imikwimodem zwiększają poziom GLUT1 w keratynocytach HaCaT;
- zablokowanie funkcji transportowej GLUT1 hamuje transport koniugatów glukozy do komórek HaCaT,
- koniugat ftalocyjaniny (Glu-4-ZnPc-P) podany dożylnie prowadzi, po naświetlaniu, do obniżenia poziomu cytokin prozapalnych we krwi oraz poprawy kondycji skóry w mysim modelu łuszczycy wywoływanej imikwimodem.

Doktorant oszacował także potencjał terapeutyczny pochodnych ftalocyjaniny, z których najlepszymi właściwościami terapeutycznymi charakteryzowała się glukoza pochodna cynkowej ftalocyjaniny, jako że nie tylko wykazywała wyższą cytotoksyczność niż wolna cynkowa ftalocyjanina, ale także charakteryzowała się preferencyjną akumulacją w mitochondriach.

Publikacje stanowiące podstawę rozprawy doktorskiej pokazują, że w trakcie realizacji badań Doktorant opanował szereg technik biologii molekularnej oraz komórkowej, a także związanych z doświadczeniami in vivo oraz osiągnął poziom profesjonalny w planowaniu doświadczeń, ich precyzyjnym omówieniu oraz przedyskutowaniu w świetle istniejącej wiedzy naukowej.

Należy nadmienić, że Pan Sebastian Makuch poza realizacją badań związanych bezpośrednio, jak i mniej bezpośrednio, z realizacją tematu pracy doktorskiej uczestniczył w pracach zespołu kierowanego przez Pan Profesora Piotra Ziótkowskiego, a owocem owej pracy jest jego udział w około czterdziestu publikacjach naukowych.

Uważam więc, że badania przeprowadzone przez Doktoranta dostarczają bardzo ciekawych i cennych obserwacji i nie mam wątpliwości, że odkrycia dokonane przez niego wnoszą nie tylko istotną wiedzę podstawową, ale będą także związane z nowymi terapiami przeciwtuszcycowymi.

Na tej podstawie stwierdzam, że rozprawa doktorska spełnia warunki określone w Art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (Dz. U. 2018 poz. 1668) oraz stawiam wniosek o dopuszczenie Pana Sebastiana Mukuch do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie zwracam się do Rady Naukowej Dyscypliny z propozycją nagrodzenia rozprawy.

Wrocław, 22.10.2024

Prof. dr hab. Dariusz Rakus